

Katsaus
Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvoston (PALKO)
ensimmäiseen toimikauteen 12.6.2014-11.6.2017

Hyväksytty neuvoston kokouksessa 7.6.2017

Sisällys

Toimintaympäristö	2
Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvosto	2
Lausunnot ja muut kannanotot	4
Jaostot	4
Asiantuntijaverkosto	5
Palveluvalikoimaneuvoston pysyvä sihteeristö	6
Tavoitteet ja niiden toteutuminen	6
Palveluvalikoiman määrittelyn perusteet	6
Kotimainen ja kansainvälinen keskustelu terveydenhuoltopalvelujen sisällöstä - seminaarit, sidosryhmätapaamiset ja muut tilaisuudet	7
Muuta	9
Neuvoston toiminnan kehittämistarpeet.....	10

Toimintaympäristö

Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvosto perustettiin vuoden 2014 alussa. Perustamisen välittömänä syynä oli Euroopan unionin potilasdirektiivistä (2011/24/EU) johdettu vaatimus määrittellä terveydenhuollon kotimainen palveluvalikoima. Toiseen EU-maahan hoitoon hakeutuvalla on oikeus korvaukseen ainoastaan sellaisesta hoidosta, josta hän olisi saanut korvauksen myös kotimaassaan. Varsin pian osoittautui, että palveluvalikoiman määrittelyn kotimaista tarvetta varten on huomattavasti merkittävämpi kuin rajat ylittävään terveydenhuoltoon liittyvät tilanteet.

Terveydenhuollon toimintaympäristö on toimintakauden aikana ollut ja on edelleen vahvassa murroksessa, kun sosiaali- ja terveydenhuollon reformia on valmisteltu. Järjestäjän ja tuottajan eriyttäminen on heijastunut myös PALKOn työskentelyyn, kun on pohdittu miten kansalaisille voidaan taata tulevaisuudessa yhdenvertaiset ja vaikuttavat palvelut järjestävästä maakunnasta riippumatta. Toisaalta meneillään oleva muutos on heijastunut PALKOn toimintaan siten, että on jouduttu toimimaan tilanteessa, jossa palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen on liittynyt monia avoimia kysymyksiä.

Vuoden 2017 keväällä on STM:ssä käynnistetty organisaatiouudistus, jossa PALKOn sihteeristö ja toiminta on siirtymässä osaksi STM:n ohjausyksikköä.

Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvosto

Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvoston *tehtävänä on antaa suosituksia* siitä, mitkä palvelut kuuluvat julkisesti rahoitettuun terveydenhuollon palveluvalikoimaan. Palveluvalikoimaa sovelletaan sekä julkisesti järjestetyssä terveydenhuollossa että yksityisessä terveydenhuollossa, jonka kustannuksia korvataan sairausvakuutuksesta. Palveluvalikoiman määrittelyn tavoitteena on varmistaa, että julkisesti rahoitettavat terveystalvet ovat vaikuttavia, turvallisia ja kustannuksiltaan hyväksyttäviä.

Palveluvalikoimaneuvoston *tehtävänä on myös päättää valikoiman määrittelyn perusteista, antaa viranomaisille lausuntoja palveluvalikoiman soveltamisesta sekä osallistua kotimaiseen ja kansainväliseen keskusteluun terveydenhuoltopalvelujen sisällöstä.*

Neuvosto toimii sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä. Puheenjohtajana toimivan sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäällikön lisäksi neuvostossa on 15 jäsentä ja heillä henkilökohtaiset varajäsenet. Asioiden valmistelua varten neuvosto on asettanut ja voi asettaa jaostoja. Lisäksi neuvostolla on pysyvien asiantuntijoiden verkosto, jota se voi täydentää tarpeen mukaan.

Terveydenhuollon palveluvalikoimasta ja palveluvalikoimaneuvostosta säädetään vuoden 2014 alussa voimaan tulleissa terveydenhuoltolain 7 a ja 78 a §:ssä.

Valtioneuvosto nimitti 12.6.2014 ensimmäisen palveluvalikoimaneuvoston toimikaudelle 12.6.2014–11.6.2017.

Terveydenhuoltolaissa todetaan, että PALKOssa tulee olla edustettuina Sosiaali- ja terveysministeriö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Kansaneläkelaitos ja Suomen Kuntaliitto.

Edellisen lisäksi todetaan, että neuvostossa tulee olla edustettuna lääketieteen, hammaslääketieteen, hoitotyön, oikeustieteen, terveystaloustieteen sekä suomalaisen terveydenhuolto- ja sosiaaliturvajärjestelmän asiantuntemus. Neuvoston kokoonpanossa on huomioitava myös lääketieteen eri erikoisalojen ja terveydenhuoltojärjestelmän edustus sekä maantieteellinen, kielellinen ja molempien sukupuolten edustus.

Neuvoston varsinaisten jäsenten pääasialliset asiantuntijuudet

Lääketiede	Hoitotiede	Terveystaloustiede	Hammaslääketiede	Sosiaalihuoltojärjestelmän asiantuntijuus	Oikeustiede	Yhteiskuntatieteet
9	1	1	1	1	1	1

Lääketieteen erikoisalajat / varsinaiset jäsenet

LÄÄKETIETEEN ERIKOISALAT	Jäseniä, joilla ko. erikoisalan pätevyys
Gastroenterologia	2
Kirurgia	2
Kliininen farmakologia	1
Lastenneurologia	1
Neurologia	1
Onkologia	1
Patologia	1
Psykiatria	2
Sisätaudit	2
Yleislääketiede	1

Neuvoston alueellinen edustavuus

Koko maata edustavat tahot	
STM	1
KELA	1
Valvira	1
Kuntaliitto	1
THL	1
Fimea	1
Muut tahot sijaintialueittain terveydenhuollon erityisvastualueen mukaan	
HUS erva	2
KYS erva	1
TAYS erva	2
OYS erva	2
TYKS erva	2

Lisäksi neuvoston varsinaisista jäsenistä kahdella on ollut erityistä etiikan asiantuntijuutta. Viisi jäsentä työskentelee erikoissairaanhoidon ja yksi perusterveydenhuollon palveluja tuottavassa organisaatiossa. Jäsenissä on ollut sekä suomea että ruotsia äidinkielenään puhuvia henkilöitä.

Neuvoston kokoukset

Palveluvalikoimaneuvosto on kokoontunut ensimmäisen toimikautensa aikana 21 kertaa. Kokouksista neljä on ollut sähköpostikokouksia.

Palveluvalikoimaneuvosto on antanut ensimmäisellä toimikaudellaan seuraavat suositukset:

10.12.2015	Suositus silmänpohjan kostean ikärappeuman hoidosta
30.8.2016	Suositus implanttikiinnitteisen kokoproteesin käytöstä alaleuan hampaattomuuden hoidossa
30.8.2016	Suositus lonkkamurtuman leikkaushoidon jälkeisestä kuntoutuksesta
8.2.2017	Suositus polvikuluman täyhystyskirurgisesta hoidosta

Palveluvalikoiman määrittelyn prosesseja ja perusteita työstettiin useissa kokouksissa. Miesten sterilisaatiota käsiteltiin useissa kokouksissa, mutta PALKO päätti olla antamatta suositusta asiasta. Jatkovalmistelussa olevia aiheita ovat mm. sairaalalääkesuositukset, subakuutin selkävivun kuntoutus ja psykoterapiat.

Lausunnot ja muut kannanotot

KELA tai muu viranomainen voi pyytää Palveluvalikoimaneuvosto PALKOn lausuntoa palveluvalikoiman soveltamisesta ja sen määrittelyssä käytettävistä periaatteista. Esimerkiksi hallintotuomioistuimet voivat pyytää lausuntoa käsitellessään valitusta Kelan päätöksestä, jolla ennakkolupa haakeutua hoitoon toiseen EU-maahan on hylätty. PALKO voi harkintansa mukaan antaa lausunnon myös muulle taholle.

PALKO antoi ensimmäisen toimikautensa aikana 3 lausuntoa hallintotuomioistuimille.

PALKO otti v. 2015 kantaa kilpirauhasen vajaatoiminnan diagnostiikkaan ja hoitoon. PALKOn lausunto kokonaistaloudellisuuden huomioimisesta palveluvalikoiman määrittelyssä hyväksyttiin vuonna 2016.

Jaostot

Palveluvalikoimaneuvosto voi asettaa jaostoja asioiden valmistelua varten. Niiden jäseninä voi olla myös neuvoston ulkopuolisia asiantuntijoita. Jaoston puheenjohtajan tulee olla neuvoston jäsen. Jaostojen tehtävänä on mm. tunnistaa ja ehdottaa aiheita neuvoston käsittelyyn sekä osallistua neuvoston käsittelyyn valittujen aiheiden valmisteluun sihteeristön kanssa. Neuvosto asetti toimikaudellaan neljä eri jaostoa.

Palveluvalikoiman määrittelyn periaatteet ja prosessit -jaosto

Toimikausi 17.10.2014–11.6.2017

Jaosto kokoontui 13 kertaa ja valmisteli palveluvalikoiman määrittelyperiaatteita ja prosessien kuvauksia neuvostossa käsiteltäviksi. Niitä käsittelevä väliraportti hyväksyttiin neuvoston kokouksessa toukokuussa 2016.

Suun terveydenhuollon jaosto

Toimikausi 17.10.2014–11.6.2017

Jaosto kokoontui 12 kertaa. Jaosto valmisteli neuvoston käsittelyyn suositusta implanttikiinnitteisestä kokoproteesista alaleuan hampaattomuuden hoidossa. Suositus hyväksyttiin palveluvalikoimaneuvostossa vuoden 2016 elokuussa.

Tuki- ja liikuntaelinten sairauksien jaosto

Toimikausi 21.5.2015–11.6.2017

Jaosto kokoontui 12 kertaa. Jaosto valmisteli suosituksen lonkkamurtuman leikkaushoidon jälkeisestä kuntoutuksesta, mikä hyväksyttiin palveluvalikoimaneuvostossa vuoden 2016 elokuussa. 8.2.2017 hyväksyttiin suositus polvikuluman tähytyskirurgisesta hoidosta. Sen jälkeen jaosto alkoi valmistella suositusta selkävivun kroonistumisen estämisestä.

Mielenterveys- ja päihdepalvelujaosto

Toimikausi 1.10.2016-11.6.2017

Jaosto on kokoontunut 5 kertaa. Se on valmistellut psykoterapioihin liittyvää suositusta, jonka valmistelutyö jatkuu tulevan PALKOn toimikaudella. Suosituksen valmisteluvaiheessa pilotoitiin potilasnäkökulman huomioimista yhteistyössä SOSTEn / Potkan (Potilas- ja kansanterveysjärjestöjen verkosto) ja potilasjärjestöjen edustajien kanssa.

Sairaalalääkkeet

Ei erillistä jaostoa. Vuodesta 2017 alkaen PALKO pyrkii ottamaan käsittelyyn kaikki sairaalalääkkeet, joista Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea tai muu kansallinen tai kansainvälinen arvioitsija on laatinut arviointiraportin. Valmistelutyö jatkuu tulevan PALKOn toimikaudella.

Asiantuntijaverkosto

Neuvosto voi valita asiantuntijoita tarpeen mukaan neuvoston jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Asiantuntijoiden tarve määräytyy neuvoston käsittelyyn tulevien aiheiden ja perustettujen jaostojen toiminnan mukaan.

Neuvostolla on ollut mukana toiminnassaan 12 nimettyä asiantuntijaa ja lisäksi jaostojen jäseninä eri alojen asiantuntijoita.

Palveluvalikoimaneuvoston pysyvä sihteeristö

Sihteeristöön kuuluu pääsihteeriksi, kaksi erityisasiantuntijaa ja osastosihteeriksi ½ henkilötyövuoden työpanoksella.

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

PALKOn toimintasuunnitelmissaan toiminnalleen asettamat tavoitteet ovat liittyneet:

- palveluvalikoiman määrittelyn periaatteiden, toimintaperiaatteiden ja prosessien vahvistamiseen ja vakiinnuttamiseen
- suositusten laatimiseen sekä lausuntojen antamiseen palveluvalikoiman soveltamisesta
- arviointitiedon käytön ja saatavuuden kehittämiseen ja koordinoimiseen palveluvalikoiman määrittelyn tueksi
- oman toiminnan arvioimisen suunnittelemiseen

PALKOn itselleen asettamat tavoitteet olivat ensimmäisellä toimikaudella ylätasoisia ja suoraan sille annettuun tehtävään tähtäviä. Neuvosto on toiminut saavuttaakseen asettamansa tavoitteensa ja on painottanut toimintaansa niiden suuntaisesti (yksityiskohtaisempaa tietoa eri vuosien toimintakertomuksissa, jotka löytyvät PALKOn kotisivuilta www.palveluvalikoima.fi).

Palveluvalikoiman määrittelyn perusteet

PALKO hyväksyi vuoden 2016 toukokuun kokouksessaan väliraportin, jossa kuvataan lainsäädäntö, jolle palveluvalikoiman tule perustua. Raportti sisältää palveluvalikoimaan kuulumisen määrittelyn tarkemmat periaatteet. Ne ovat vaikuttavuus, turvallisuus, sairauden vakavuus sekä eettisyys ja taloudellisuus kokonaisuutena arvioiden.

Neuvosto hyväksyi kokouksessaan 26.5.2016 perustuslain ja terveydenhuoltolain (TervHL 7a § ja TervHL 78a §) asettamien reunaehtojen puitteissa seuraavat palveluvalikoiman määrittelyn periaatteet:

1. TERVEYSONGELMAN MERKITTÄVYYS (PeL 19 § ja TervHL 7a §)
Terveysongelman on oltava riittävän merkittävä, jotta sitä on perusteltua hoitaa lääketieteen keinoin julkisin varoin. Merkityksen arvioinnissa sovelletaan lääketieteellisen tiedon lisäksi yhteiskunnallisia arvoja.

2. LÄÄKETIETEELLINEN PERUSTELTAVUUS (TervHL 7a §)

Palveluvalikoimaan kuulumisesta päättäminen näytön perusteella edellyttää, että sekä terveysongelma että sen ratkaisemiseen käytetty terveydenhuollon menetelmä on riittävän tarkasti määritelty.

Palveluvalikoimaan kuuluvan toiminnan on oltava lääketieteellisesti tai hammaslääketieteellisesti perusteltua. Perusteltavuutta arvioidaan suhteuttamalla toisiinsa *vaikuttavuus, turvallisuus* ja *terveysongelman vakavuus*. Potilasryhmän kykyä hyötyä toiminnasta tarkastellaan osana vaikuttavuutta. Vaikuttavuutta ja turvallisuutta arvioidaan suhteessa hoidettavan terveysongelman vakavuuteen tutkimustiedon ja muun näytön perusteella. Toiminnalla on oltava näytön perusteella riittävä vaikuttavuus ja siihen liittyvien riskien suuruuden on oltava hyväksyttävää.

3. EETTISYYS JA TALOUDELLISUUS KOKONAISUUTENA (TervHL 7a ja 78a §)

Palveluvalikoiman määrittelyssä on otettava huomioon eettiset ja terveydenhuollon organisointiin liittyvät näkökohdat. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että julkisin varoin rahoitettu terveydenhuollon toiminta rakentuu yhteiskunnassa hyväksytyille arvoille, muun muassa ihmisarvoisen kohtelun periaatteelle. Kokonaisvoimavarat pyritään jakamaan oikeudenmukaisesti terveydenhuoltopalveluja tarvitsevien kesken. Erittäin kalliiden uusien menetelmien käyttöönottoa arvioidaan myös yhteiskunnan ja terveydenhuoltojärjestelmän taloudellisen kokonaiskantokyvyn kannalta.

PALKO teetti vuonna 2017 selvitykset ”Kustannusvaikuttavuuden käyttäminen yhtenä terveydenhuollon palveluvalikoiman määrittelykriteerinä” sekä ”Katsaus terveydenhuollon priorisointiin eri maissa” edesauttamaan palveluvalikoiman määrittelytyötä.

Kotimainen ja kansainvälinen keskustelu terveydenhuoltopalvelujen sisälöstä - seminaarit, sidosryhmätapaamiset ja muut tilaisuudet

PALKO on järjestänyt kolme kaikille avointa seminaaria.

Ensimmäinen avoin seminaari marraskuussa 2014 käsitteli aihetta ”Suomen terveydenhuollon palveluvalikoiman määrittely - apua eurooppalaisista esimerkeistä? / Defining the range of public health services in Finland - What can we learn from other countries?”

Seuraava avoin seminaari pidettiin marraskuussa 2015 aiheesta "Kansallisia ja eurooppalaisia näkökulmia terveydenhuollon palveluvalikoimaan - National and European outlooks on the range and access to public health services" ja viimeisin aiheesta marraskuussa 2016 "Palveluvalikoimalla sote-ohjausta ”.

Sidosryhmätapaamiset

PALKO järjesti ensimmäisen terveydenhuollon palvelujen käyttäjille suunnatun sidosryhmätapaamisen syyskuussa 2015 Helsingissä.

Syyskuussa 2016 järjestettiin ensimmäisen lääketeollisuuden ja terveysteknologian parissa työskenteleville suunnattu sidosryhmätapaaminen Helsingissä. Tilaisuuden teemana oli ”Yhtenäisin perus-

tein arvioitua terveysteknologiaa potilaan parhaaksi”. Vaikuttavuuden, turvallisuuden ja kustannusten suhde ratkaisee”.

Terveysfoorumi

Sosiaali- ja terveysministeriö on järjestänyt yhdessä Suomalaisen Lääkäriseura Duodecimin, Suomen Lääkäriliiton, Suomen Hammaslääkäriliiton, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, Kansaneläkelaitoksen ja Kuntaliiton kanssa Terveysfoorumeita siten, että pääasiallinen järjestelyvastuu on kiertänyt järjestäjätahojen välillä. Palveluvalikoimaneuvoston sihteeristö oli päävastuussa vuoden 2014 terveysfoorumin järjestämisestä. Terveysfoorumi ”Vaikuttavaan terveydenhuoltoon ja kustannukset kuriin” pidettiin toukokuussa 2014. Seuraavana vuonna Terveysfoorumi pidettiin maaliskuussa ja sen aiheena oli ”Terveydenhuollon valinnat - terveyshyöty ja laatu tieto päätösten tukena.” Vuonna 2016 Terveysfoorumin teemana oli Lääkehoitojen priorisointi.

Näyttöpäätty

Näyttö ja päätökset -yhteistyöverkosto (”Näyttöpäätty”) kokoontui ensimmäisen kerran syksyllä 2015 ja sen jälkeen viidesti. Se on sosiaali- ja terveysministeriön koolle kutsuma kansallisten ohjaajien/päätöksentekijöiden ja arviointitiedon tuottajien epämuodollinen ja vapaamuotoinen yhteistyöverkosto. Sen tavoitteena on näytön käytön kehittäminen ja koordinointi terveydenhuollon kansallisessa ohjauksessa, näytön kokoamisen ja arvioinnin voimavarojen ja koordinaation vahvistaminen, näytön käytön ja sen vaikuttavuuden vahvistaminen päätöksenteossa sekä ohjauksessa ja terveydenhuollon kansallisen ohjauksen vahvistaminen. Näyttöpäättyssä koottiin tietoa näytön kokoamisen ja arvioinnin toimijoiden tehtävistä, toimintakäytännöistä, keskinäisistä rajapinnoista ja voimavaroista. Ryhmään kuuluvat arviointiylilääkärit kokosivat tietoa erilaisista laaturekistereistä.

Lääkäripäivät

PALKO on ollut mukana järjestämässä useille lääkäripäiville priorisointiin liittyviä koulutussessioita; mm. Helsingissä 2016 ja 2017 ja Pohjolan lääketiedepäivillä 2017. Lisäksi pidettiin esitys Itä-Suomen lääkäripäivillä 2014.

Työseminaari

Toukokuussa 2015 pidettiin PALKOn oma sisäinen työseminaari, jonka aiheena oli ” Miten ja mistä näyttö? Mikä näyttö riittää? Entä etiikka?”

Viestintä ja vaikuttaminen

Palveluvalikoimaneuvostolla on oma kotisivusto (www.palveluvalikoima.fi).

Palveluvalikoimaneuvoston sihteeristö on käynyt kertomassa palveluvalikoiman määrittelyn valmistelutyöstä, säädösperustasta ja periaatteista sekä palveluvalikoimaneuvoston tehtävistä ja toiminnasta eri tilaisuuksissa. Puheenjohtaja ja sihteeristö osallistuivat eri foorumeilla käytyyn keskusteluun Suomen julkisesti rahoitetusta terveydenhuollon palveluvalikoimasta.

Kansainvälinen yhteistyö

Neuvoston yhtenä tehtävänä on terveydenhuollon priorisointiin ja rajat ylittävään terveydenhuoltoon liittyvän kansainvälisen kehityksen seuraaminen ja kansainväliseen yhteistyöhön osallistuminen.

Sihteeristöstä tai neuvostosta on osallistuttu mm. seuraaviin tilaisuuksiin:

- Pohjoismaiset tutustumismatkat: Norwegian Council for Priority Setting in Health Care, Ruotsissa National Centre for Priority Setting in Health Care University of Linköping 2014 ja Tanskassa KRIS - The Coordination Council for the Application of Hospital Medicine; RADS - The Council for the Use of Expensive Hospital Medicine 2014.
- Terveydenhuollon menetelmien arvioinnin kongressi (HTAi 2015, Global efforts in Knowledge Transfer: HTA to Health Policy and Practice).
- EU-jäsenmaiden strategisen HTA-verkoston (HTA Network, HTAN) kokouksiin Suomen edustajana.
- Euroopan lääkintäoikeuden yhdistyksen (EAHL) konferenssiin Health Law and Cross Border Health Care in Europe 2015
- Norjan priorisointikonferenssi 2015 ja 2016
- Kansainväliseen hoitosuosituskokoukseen (GIN - Guidelines International Network) 2015
- Linköpingin yliopiston Priorisointikeskuksen järjestämänä Ruotsin priorisointimallia käsitellyt koulutuspäivä 2016
- Pohjoismaista priorisointiverkostoa ja yhteistyön muotoja kehitettiin yhdessä muiden vastaavien pohjoismaisten tahojen edustajien kanssa

Muuta

Neuvoston tulee suosituksia antaessaan ottaa huomioon eri alojen tutkimustieto ja muu näyttö sekä terveydenhuollon eettiset ja järjestämiseen liittyvät näkökohdat. Neuvosto kokoaa tutkimusnäyttöön perustuvaa tietoa mm. teettämällä valmisteltavista aiheista systemaattisen kirjallisuuskatsauksen.

THL:ssä toiminut FinOhta-yksikkö, jossa systemaattiset kirjallisuuskatsaukset aiemmin teetettiin, lakkautettiin vuoden 2016 loppupuolella. Sen vuoksi neuvoston tarpeita varten luotiin 2017 hankintaprosessi systemaattisten kirjallisuuskatsausten hankkimista ja tulosten kriittistä arviointia varten. PALKO hankki toimeksiantosopimuksella systemaattisen kirjallisuuskatsauksen psykoterapioihin liittyen.

Neuvoston toiminnan kehittämistarpeet

Terveydenhuollon priorisointikeskustelun edistäminen

Terveydenhuollon palveluvalikoimaa on määritelty pirstaleisesti ja suositusluonteisesti, mikä hankaloittaa sen kokonaisuuden ja sitä määrittelevien normien hierarkian hahmottamista. Lisäksi lainsäädäntö antaa niukasti keinoja huomioida taloudellisia seikkoja palveluvalikoiman määrittelyssä, mikä on johtanut piilopriorisointiin.

Moniin muihin maihin, ml. Pohjoismaihin, verrattuna terveydenhuollon priorisointikeskustelu on Suomessa vielä nuorta. Palveluvalikoimaneuvosto pitää priorisointikeskustelun edistämistä tärkeänä, jotta yleinen ymmärrys valintojen välttämättömydestä ja avointen priorisointikriteerien merkityksestä lisääntyisi. Terveydenhuollon pitäminen taloudellisesti ja eettisesti kestäväällä pohjalla ei onnistu ilman avointa kansallista priorisointia. Avoin, perusteltu kansallinen priorisointi edistää myös potilaiden yhdenvertaisuutta.

Palveluvalikoimaneuvoston rooli tulevassa sosiaali- ja terveydenhuollon ohjausjärjestelmässä

Palveluvalikoiman ja palveluvalikoimaneuvoston asemaa tulee tarkastella osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen liittyvää terveydenhuollon sisällöllisen ohjauksen kokonaisuutta. Ohjausjärjestelmää uudistettaessa on ratkaistava, mikä on palveluvalikoimaneuvoston rooli uudessa ohjausjärjestelmässä ja suhde esimerkiksi valinnanvapauden piirissä olevien palvelujen määrittelyyn. Tarve määrittää myös sosiaalihuollon palveluvalikoimaa kasvaa maakuntauudistuksen edetessä ja silloin tulee pohdittavaksi myös terveydenhuollon palveluvalikoiman rajapinnat sosiaalihuollon palveluvalikoimaan sekä periaatteet, joilla palveluvalikoiman kokonaisuutta määritellään.

Palveluvalikoimaa määrittelevien suositusten keskinäisen hierarkian selkiyttäminen

Palveluvalikoima käsittää koko julkisin varoin kustannettavan terveydenhuollon ja sen määrittelyllä otetaan kantaa menetelmän sisällyttämiseen palveluvalikoimaan tai rajaamiseen sen ulkopuolelle. Palveluvalikoimaneuvoston suositukset täydentävät ja päivittävät palveluvalikoiman kokonaisuutta vähitellen. Palveluvalikoimaa ohjaavat ja määrittelevät muutkin toimijat (esim. Käypä Hoito-suositukset ja Yhtenäiset hoidon perusteet) tosin eri näkökulmista ja eri tarkoituksiin, sekä erilainen lainsäädäntö (esim. seulonnat tai rokotukset). Näiden erilaisten suositusten suhde toisiinsa ja lainsäädäntöön on osittain määrittelemättä. Tulevaisuudessa on sovitettava yhteen nykyiset yhtenäiset hoidon perusteet ja palveluvalikoima sekä ratkaistava edellä mainittujen suhde muihin palveluvalikoiman määrittelyn lähteisiin tai vähintäänkin pyrittävä selkiyttämään eri suositusten suhdetta toisiinsa.

PALKOssa on jatkettava keskustelua myös siitä, minkä laajuisia tai kuinka yksityiskohtaisia suosituksia pyritään tekemään, kun suositusten tekemisen lähtökohdaksi on määritelty terveysongelma-interventiopari.

Jaostojen työn kehittäminen

Jaostojen työskentelytapa suositusten asiantuntijavalmisteluryhminä on koettu ensimmäisellä toimikaudella hyödylliseksi ja hyväksi tavaksi valmistella asioita PALKOLle.

Prosessien- ja periaatteiden jaoston toiminnalle ei jatkossa välttämättä enää ole yhtä suurta tarvetta kuin ensimmäisen toimikauden aikana, koska määrittelytyötä on tehty jo paljon. Muiden jaostojen toiminnalle on nähty tarvetta jatkossakin ja lisäksi on käynyt ilmeiseksi, että lääkeasioiden valmistelemista varten tarvitaan oma jaostonsa, jossa on vahvaa lääkeasioiden asiantuntemusta. Jaostojen organisoimista selkeämmin interventiolähtöisesti, kuten lääke- tai kuntoutusasiat, voisi myös harkita.

Lisätietoja:

Toimintakertomukset 2014, 2015, 2016, jotka löytyvät PALKOn kotisivuilta www.palveluvalikoima.fi .

